

Uit het Tractaat ‘Over de bezinning’ van de heilige Bernardus van Clairveaux († 1153), gericht aan Paus Eugenius († 1153)*

Is er iets dat niet verandert door de gewoonte,
dat niet verhardt door de lange duur,
dat niet slijt door het gebruik?
Ik ben bang, zeg ik u,
dat ge temidden van uw bezigheden
die ge immers overvloedig hebt,
wanhoopt aan het einde en uw gelaat verhardt
en zo geleidelijk u berooft van het gevoel van een pijn
die reden heeft en nuttig is.
Veel verstandiger zoudt ge doen
met u aan die bezigheden te onttrekken,
desnoods voor een tijd,
dan u erdoor te laten meevoeren en langzaam maar zeker
terecht te komen waar ge niet wilt.
Vraagt ge waar?
Bij het versteende hart!
Als ge niet geschrokken zijt, is het uwe reeds zo.
Alleen dit hart is versteend,
dat van zichzelf niet schrikt,
omdat het niet meer voelt.
Niemand met een verhard gemoed
heeft ooit het heil verkregen,
tenzij God in erbarmen over hem,
het stenen hart heeft weggenomen,
volgens het gezegde van de profeet,
en hem een hart van vlees gegeven heeft. (Ez. 36,26).
Wat is een versteend hart?
Het is een hart dat niet door vermorzeling wordt verscheurd,
niet door vroomheid wordt verzacht,
niet bewogen wordt door smekingen;
voor bedreigingen niet zwicht,
bij kastijdingen verhardt het.
Ondankbaar is het voor weldaden,
niet te vertrouwen bij raadgevingen,
streng bij het oordelen,
zonder schroom voor oneerbare dingen,
roekloos in gevaren,
onmenselijk voor menselijke waarden,
vermetel in goddelijke zaken.
Het verleden vergeet het,
op het heden slaat het geen acht,
de toekomst ziet het niet vooruit.
Het is het hart dat God niet vreest en geen mens ontziet.

* Bernardus v Clairveaux, *De Consideratione*, I, II, 2-3.

Tractaat Over de bezinning, gericht aan Paus Eugenius III. Koningshoeven 1953 dl 2